

Pořádně, ale pořádně velký průšvih

Gladys Gatsbyová stála u kuchyňské linky a držela hořák tátovy těžké letlampsy nad keramickým hrnečkem. Jen stisknout tlačítko, které mělo proměnit obyčejný vaječný krém v křupavou sladkou pochoutku. A právě v té chvíli zaslechla, že venku bouchny dveře od auta.

Na chvíli se zarazila, ale pak se podívala na hodiny. Bylo teprve čtvrt na šest, pořád měla dobrou třičtvrtěhodinu, než se rodiče vrátí z práce domů. Dřív se nikdy nevraceli. *To budou jenom sousedi*, řekla si a vrátila se ke svému projektu.

Uvědomovala si, že ta letlampa není zrovna ten nejlepší nástroj pro přípravu dezertů. Především byla o dost větší než ta, která byla vyfocená v kuchařce. Navíc měla na straně velkým písmem napsáno VAROVÁNÍ: EXTRÉMNĚ HOŘLAVÉ. Jenže Gladys nikdy nevzdávala své kulinářské experimenty jen proto, že její rodiče neměli to správné vybavení. Zrovna minulý týden vyválela těsto na koláč násadou od rozbitého deštníku a dopadlo to skvěle.

Ale stejně by bylo prima, pomyslela si, zatímco upravovala pozici hořáku, kdyby mi k jedenáctinám dali tu malou cukrářskou plynovou pistoli, kterou jsem si přála, místo toho hloupého tabletu.

Jenže dostala tablet, takže teď neměla nic lepšího než tenhle starý krám z garáže. *Nedá se nic dělat*, řekla si, zkřížila si v teniskách prsty pro štěstí (ruce měla tak trochu plné), zhluboka se nadechla a zmáčkla spoušť.

Stalo se několik věcí najednou.

V letlampě to zapraskalo a vyšlehl z ní modrý plamen, který byl o pěkných pár čísel delší, než čekala. Dosáhl až daleko za první hrneček.

Venku to zašumělo a ledový zimní vítr se stočil přímo do jejich kuchyňského okna, takže lehoučké bílo-modré závěsy začaly vlát všude kolem.

A venku zacinkaly klíče, pak cvakl zámek a někdo otevřel vchodové dveře.

Za chvíličku už uslyšela v hale kroky rodičů.

„Gladdy!“ zavolal na ni táta. „Vezeme pizzu!“

Zamést stopy! pomyslela si Gladys. Sundala prst ze spouště, jenže k jejímu zděšení z letlampy pořád šlehal plameny. Zoufale spouští zalomcovala, jenže tím oheň spíš ještě přiživila.

Kroky se blížily.

Pevně uchopila letlampu a ze všech sil se pokusila stočit plamen od pracovní desky zpět nad řádku hrnečků s vaječnými krémy. Krusty v tom žáru zhnědly téměř okamžitě. Ještě jednou se pokusila přístroj vypnout a jako zázrakem tentokrát zaslechla

cvaknutí, spoušť povolila a dlouhý modrý plamen začal mizet.

Jenomže pak, přesně v ten okamžik, kdy rodiče vešli do kuchyně a Gladys se chystala otočit a vysvětlit jim, že má celou dobu situaci zcela pod kontrolou, zkřížily skomírajícímu plamínku cestu rozevláté závěsy, které vmžiku vzplanuly.

Modro-bílá látka vzplanula tak rychle, jako by byla namočená v benzínu. Gladys vrávoravě couvla a před očima jí prolétl celý její tajný kuchařský život.

Viděla tu malou holčičku, jež si hrála na šéfkuchaře a míchala všechno možné v obří keramické míse, kterou rodiče dostali od někoho darem, když se nastěhovali, ale nikdy ji nepoužívali.

Viděla své osmileté já, jak čte první kuchařku a jak se na kole vrací z prvního samostatného nákupu s košíkem napěchovaným přísadami na pasta primavera.

Devět. Deset. Jedenáct. Viděla se, jak připravuje rajčatovou omáčku a vaří mušle v páře, jak míchá jarní salátky a griluje steaky, jak balí domácí suši a šlehá šlehačku. Jak otevírá okennice, aby po vaření vyvětrala, a jak vynáší odpadkové pytle plné vaječných skořápek a slupek ze zeleniny. Jak schovává všechny zbytky do staré rezavé chladničky v garáži, kterou soudě podle jejího obsahu (dvě promáčknuté plechovky od sodovky a vyschlá tuba s vteřinovým lepidlem) už nikdo nepoužíval.

Právě během jedné takové pochůzky do garáže si prvně všimla, jak se ta letlampa zanedbaně válí v rohu...

Z jejího snění ji probral až jekot požárního hlásiče. Táta odhodil kufřík na zem, popadl Gladys za paži a táhl ji pryč od okna.

Máma strhla ze zdi hasicí přístroj a z upraveného drdolu jí vylétly prameny vlasů. A vzduch kolem nich se naplnil bílou pěnou, jak se snažila kuchyň uhasit. Jednou věcí si byla Gladys jistá. Dnešek *nevejde* do historie jako den, kdy dokázala, jaká je vynikající kuchařka, a vysloužila si tím více kuchyňských privilegií. Kdepak, už navěky zůstane dnem, kdy Gladys Gatsbyová zapálila dům... a pokud to její rodina přežije, tak i jako den, kdy se dostala do pořádně, ale pořádně velkého průšvihů.

Gladys u výsledku

Za deset minut už Gladys seděla na gauči v obývacím a zírala na své tenisky. Ještě před chvílí byly červené, teď ale měly od vší té pěny z hasicího přístroje spíš takovou lososovou barvu.

Gladys se běžně do průšvihů nedostávala, takže o trestech toho nevěděla o moc víc, než co se dočetla v knížkách. Dostane zaracha? Bude muset dělat všechny domácí práce? Nebo ji vyštěhují do komory pod schody?

Po očku se dívala na rodiče, kteří stáli o kousek dál a něco si šeptali. Máma měla roztržené punčocháče a prameny hnědých vlasů jí trčely všemi směry. Tátovi na pohmožděném nose tak nějak divně seděly brýle a jeden rukáv společenské košile měl umazaný od sazí. Ani jeden z nich se netvářil příliš vesele.

Nechtěla na sebe ale poutat pozornost, a tak se honem zadívala na vánoční stromek stojící v rohu. Žárovky na něm blikaly a střídavě osvětlovaly ozdoby, které jim už roky posílala teta Lydie. Její nejoblíbenější – chilli paprička, v níž bylo vyryto její jméno – se zablýskla a hned zase zmizela ve tmě.

„Gladdy?“

Gladys vyskočila. Začal se jí svírat žaludek, jako když snědla

ty mastné věci, které většinou její rodiče nosili domů na večeři z Mastného burgeru nebo Fredovy smažírny.

„Ano?“ pípla tak odvázně, jak jen mohla.

Táta si klekl vedle gauče. „Pojďme to vzít od začátku. Mohla bys nám vysvětlit, co přesně jsi v té kuchyni dělala?“

Gladys řekla pravdu. „Připravovala jsem crème brûlée.“

„Krám brýle?“ pohlédl táta tázavě na svou ženu, která jen pokrčila rameny. „Co je krám brýle?“

Gladys si povzddechla. Pokud se nějaké jídlo nenacházelo v nabídce alespoň jednoho řetězce s rychlým občerstvením ve městě, její rodiče ho neznali. „To je takový dezert,“ vysvětlila. „Vaječný krém s křupavou vrstvou zkaramelizovaného cukru na povrchu. *Brûlée* znamená francouzsky *spálený*.“

„Takže teď máme brûlée závěsy, ne?“ zasmál se táta vlastnímu vtipu. Nicméně mamince to asi vtipné nepřipadalo, jelikož se rozhodla vzít výsledek do svých rukou. Na obličejí měla bílou pěnu z hasicího přístroje a na rtech rozmazanou rudou rtěnku. Vlastně vypadala jako klaun, děsivý klaun.

„Gladys,“ začala a dala si ruce v bok, „kdo tě vůbec naučil tenhle krám... tu věc dělat?“

Gladys se zhluboka nadechla. „To jsem se naučila sama,“ vyhrkla. „Viděla jsem v televizi, jak ho připravují kuchaři, a recept jsem si našla v jedné ze svých kuchařek, takže...“

„Takže sis prostě řekla, že vytáhneš z garáže tátovu letlampu a vyzkoušíš, co umí?“

„Ne!“ zaúpěla Gladys. „Chci říct, prostě jsem se nerozhodla

jen tak z ničeho nic... že půjdu a popadnu letlampu. Všechno jsem opravdu dobře naplánovala. Obvykle jsem moc dobrá kuchařka.“

„Obvykle?“ pozvedla máma jedno pěnou vybělené obočí.

Ale ne.

To už se do toho opět vložil táta. „Gladdy, je tohle poprvé, cos něco sama vařila?“

Svíravý pocit v žaludku zesílil. Gladys zavrtěla hlavou.

„Proč sis od nás ale nenechala pomoci?“ vyptával se táta.

„Mohli jsme přece ten zákusek udělat společně.“

Gladys si vzpomněla na těch pár případů, kdy se *pokusila* vařit spolu s rodiči. Pokaždé to skončilo katastrofou.

Když dovolila mamce, aby šla nakoupit přísady, tak se vždycky vrátila s variantami bez tuku a bez cukru s tím, že přece chutnají úplně stejně jako ty normální.

Nechutnaly.

Nicméně se aspoň držela receptu. Zato táta, ten v recepty nevěřil, takže když ho nechala bez dohledu třeba jen na minutu, začal náhodně přidávat všechno možné, jelikož experimentováním se recept přece vždycky jen vylepší.

Nevylepší.

Nejhorší ale bylo, že i když se jim společně podařilo jídlo nějak slušně připravit, rodiče odmítali použít troubu nebo sporák, když to přece mohli šoupnout do mikrovlnky.

„Ale sušenky nemůžete péct v mikrovlnce!“ úpěla Gladys během jejich posledního a zároveň nejšílenějšího rodinného vaření.

„Vždyť se to píše přímo tady: pečte na 180 stupňů osm až deset minut v troubě!“

„Ta přece funguje stejně,“ prohlásila tehdy máma a táta začal lžící nanášet těsto rovnou na skleněný otočný talíř.

Proč ji to ale vůbec zajímalo? Tou dobou už sušenky stejně nemohlo nic zachránit. Beztak byly plné nízkotučného margarínu místo másla, nekalorického sladidla místo cukru a čtyřikrát většího množství jedlé sody, než bylo uvedeno v receptu, jelikož táta se rozhodl, že tak budou „krásně lehoučké a nadýchané“.

Takže když ty sušenky v mikrovlnce nabobtnaly do velikosti pomerančů a explodovaly, vůbec ji to nepřekvapilo. Zato rodiče se nestačili divit.

„Vidíš? Tak přesně proto nesnáším vaření,“ nadávala tehdy máma, zatímco ze dvířek od mikrovlnky seškrabávala spálené těsto. „Člověk si s tím dá takovou práci, a stejně to nikdy nedopadne.“

To bylo zhruba před rokem a od té doby se Gladys odvažovala vařit, jen když byli rodiče v práci.

A táta tu teď na ni nechápavě hledí a čeká, že se dozví, proč je nikdy nepoprosí o pomoc. Gladys mu nedokázala říct do očí, že jsou strašní kuchaři. Ne potom, co právě provedla s kuchyní.

„No, když vy jste nikdy nevypadali, že... že by vás to *bavilo*,“ řekla opatrně. „Tak jsem si řekla, že bude pro všechny lepší, když si budu vařit sama.“

„A přitom podpálíš dům?“ vyštěkla máma.

„To byla jen nehoda!“ Gladys si uvědomovala, že rodiče mají

právo být naštvaní. Zároveň ale měla pocit, že to byli právě oni, kdo ji donutil dělat to všechno takhle tajně. A teď v ní – jako voda v hrnci zapomenutém na zadním hořáku – vzkypěl vztek. „Už jsem vařila podle 142 receptů z dvanácti různých kuchařek a vždycky to dopadlo skvěle!“ vykřikla.

Už když to říkala, bylo jí jasné, že to není zrovna ten nejlepší nápad, jenže si nemohla pomoci. Teď už na ni oba rodiče zírali jako na mimozemšťana.

„Říkalas sto... čtyřicet... dva?“ vydechl táta.

Jako na mimozemšťana, který vaří. Hodně vaří.

Táta měl tak vytřeštěné oči, že vypadaly jako kuchyňské odměrky, které nikdy nepoužíval, a máma vstala a o krok ucouvla, jako by ta kuchařská nemoc snad mohla být nakažlivá.

„Ale jak... jaks to dokázala?“ vykoktala. „A kdy?“

„No, občas jsem se nudila po škole,“ přiznala Gladys, protože bylo příliš pozdě tvářit se, že o nic nejde. „A asi i o letních prázdninách.“ Teď byly vánoční prázdniny a Gladys se zatím podařilo využít každé minuty, kterou rodiče strávili v práci. Naučila se na z paměť jejich rozvrh, aby každý den stihla kuchyň uklidit a zbytek odnést do lednice v garáži dřív, než se vrátí domů. Kdyby se zrovna dnes nerozhodli, že z práce odejdou dřív a překvapí ji.

Máma přecházela po pokoji sem a tam. „Víš, Gladys, snažíme se tě v tvých zájmech podporovat,“ začala zvyšovat hlas. „Nakoupili jsme ti kuchařky, o kterých jsi tvrdila, že budou jen na čtení. Platíme ten kanál Planeta jedlíků, o kterém jsi tvrdila, že se na něj budeš jen dívat. Dokonce se občas pokusíme naplánovat

to společné rodinné vaření... a ty nám to takhle oplácíš? Tím, že za našimi zády riskuješ?“

S tím si sedla na pohovku vedle Gladys a položila jí ruku na rameno. „Víš... prostě si o tebe děláme starosti, zlato,“ řekla už klidněji. „Když mně bylo jako tobě, byla jsem v plaveckém kroužku a tvůj táta hrál basket a oba jsme měli spousty kamarádů. Ale ty jako bys jen chtěla sedět doma a...“ pohlédla směrem ke kuchyni, „...a vařit. Proč si nenajdeš nějaké kamarády? Proč se trochu nebavíš?“

„Vaření je zábavné...“ začala Gladys, ale táta zavrtěl hlavou.

„Máma má pravdu,“ prohlásil, „budeme muset zavést pár nových pravidel. Tak především nedostaneš žádné kapesné, dokud se jím nesplatí ta dnešní škoda.“

Gladys přikývla. To znělo férově.

„A taky si myslíme, že je načase, aby sis vyzkoušela nějaké nové věci. Takže mě to mrzí, ale s vařením budeš muset skončit.“

„S-skončit?“ Gladys si nebyla jistá, co to právě táta řekl.

„Ano,“ souhlasila máma. „Během příštího půl roku žádné vaření, kuchařky ani kuchařské pořady.“

„Půl roku?!“ Gladys nevěřila svým uším. To bylo až do konce šesté třídy. Co asi tak bude každý den po škole dělat?

Máma jako by jí četla myšlenky. „Takže po Vánocích můžeš začít trávit čas nějakým... nějakým *normálnějším* způsobem vhodným pro dítě tvého věku. Můžeš chodit ven s ostatními dětmi...“

„Ale...“

„Nebo hrát víc počítačových her...“

„Ale...“

„Nebo... chodit do obchodáku!“

„Ale proč bych měla chtít chodit do obchodáku?“

„Gladdy, myslíme to vážně,“ prohlásil táta a z vážného výrazu v jeho tváři vyplývalo, že tomu tak skutečně je.

„No a co mám podle vás *jíst*?“ zeptala se Gladys.

Rodiče se na sebe zmateně podívali. „Co tím myslíš?“ nechápala máma. „Budeš jíst to, co jíme vždycky.“

Gladys si představila tu mdlou, zplihlou zeleninu, kterou rodiče nakupovali u Wonga, ty rozpadající se sendviče z Mastného burgeru a ty rozleptané nedopečené okraje z pizzy od Pathettiho.

„Jenže to, co jíme, je děs,“ poznamenala. „Chutná to strašně a je mi z toho na zvracení. Proto si ráda vařím vlastní jídlo.“

V obýváku se na chvíli rozhostilo nepříjemné ticho, ale pak si táta odkašlal. „No, možná bychom se mohli s maminkou pokusit vařit častěji,“ navrhl.

„Vážně?“ vydechla Gladys.

„Vážně?“ vydechla máma.

Táta se na ni podíval. „No, když to zvládne jedenáctileté dítě, tak to nemůže být tak složité, ne?“

„Ono to vážně není vůbec složité, když se držíš receptu!“ vyhrkla Gladys. „A když mi dovolíte naučit vás oba nějakou základní techniku práce s noži, mohli bychom...“

„Tak pomalu, pomalu,“ přerušila Gladys máma. „Ty s žádnými noži *nic* dělat nebudeš. A hlavně, pokud tady vůbec na nějaké

vaření dojde, a já neříkám, že to tak bude, pak ty se toho účastnit nebudeš. Rozumíš?“

„Gladys nechtěla souhlasit, ale nezdálo se, že by měla nějakou jinou možnost. „Tak dobře,“ zamumlala. *Ale, dodala v duchu, celého půl roku nebudu přežívat jen na vašem jídle ani za nic.* Rodiče ji sice mohli vyštvat z kuchyně, nemohli jí ale zabránit v tom, aby si vymyslela nějaký plán na přežití.

„Výborně, tak to bychom měli,“ oddechl si táta a zvedl se z pohovky. „Takže teď se můžeme vrhnout na tu pizzu. Mám hrozný hlad!“

Gladys se v duchu rozhodla, že až příště podpálí kuchyni, bude mířit na mikrovlnku.